

Ähijärve veetaseme stabiliseerimise kavatsus

a) Veetaseme stabiliseerimise eesmärk;

Ähijärve (VEE2136000) hea seisundi saavutamiseks viidi läbi rakenduslik limnoloogiline uuring eesmärgiga koostada tervendustööde meetmekava vajalike tööde kirjeldustega. Meetmekava üheks osaks oli veetaseme stabiliseerimise eelprojektide koostamine, kus käsitleti kolme erineva veetasemega lahendust ja nende veetasemete mõju järve kallastele ja maakasutusele.^{1,2} Kohalike elanike huve ja järve ökoloogilise seisundi parandamise vajadust arvestades jõuti ühe, sobivaima veepinna kõrguseni, millega liigutakse eelprojektist tööprojekti koostamisse.

Veetaseme kõikumine mõjutab järve ökosüsteemi funktsioneerimist. Madalatel järvedel on see eriti oluline, sest madala veetaseme puhul ainete kontsentratsioonid suurenevad. Samuti mõjutatakse litoraali ja sublitoraali elupaiku kahandades elustiku koosseisu ja arvukuse stabiilsust. Kuivaks jäänud aladel toimub kiire orgaaniliste aine mineraliseerumine, mis lisab toiteaineid vette. Kõrgema veeseisu puhul toimub see pikema aja jooksul. Varasemalt on täheldatud Ähijärve ökoloogilise seisundi halvenemist veetaseme alanemisega. Kõrgem ja ühtlasem veetase parandab ökosüsteemi funktsioneerimist.¹ Seetõttu kavandatakse olemasolev kõikuva veetasemega olukord asendada insenertehnilise lahendusega, kus erinevatel vooluhulkadel on Ähijärve veepinna kõikumine võimalikult väike.

Tegevuste kirjeldus:

Olukorra parendamiseks on kavandatud Ahelo jõe suhteliselt laia ülevoolufrondiga kärestik-kalapääs, mis tagab miinimumveetaseme absoluutkõrguseks 77,77 m, keskmiseks veetasemeks 77,84 m ning maksimumveetasemeks 77,96 m (eelprojektidest variant 1).

Lahendus on kavandatud selliselt, et olemasolev truupe asendatakse sillaga, selleks et erinevatel vooluhulkadel oleks Ähijärve veepinna kõikumine võimalikult väike. Praegune truupe takistab teatud vooluhulkadel vee äravoolu. Ülevoolufrondiga tagatakse võimalikult kõrged veetasemed, mis ei põhjusta kohalikele elanikele ebamugavusi (maksimumveetaseme korral ei põhjusta üleujutusi hoovides ega vee kogunemist keldritesse). Samuti tagab see järveäärse puisniidu hooldamise võimaluse, sest keskmise veetaseme korral jääb veetase valdavast osast puisniidust (>78,15 m abs) 0,3 m madalamale.

Tööd teostatakse selliselt, et tagatud on vee-elustiku ränne ka madalvee olukorras. Projekteerimise aluseks on eeluuringud ja eelprojektid, ent projekteerimise käigus võib muutuda rajatise täpne asukoht ja tehniline lahendus. Tööde lõppedes teostatakse kaldaala korrastamine ning ala jäetakse looduslikule taimeestumisele. Projekteerimise käigus täpsustakse

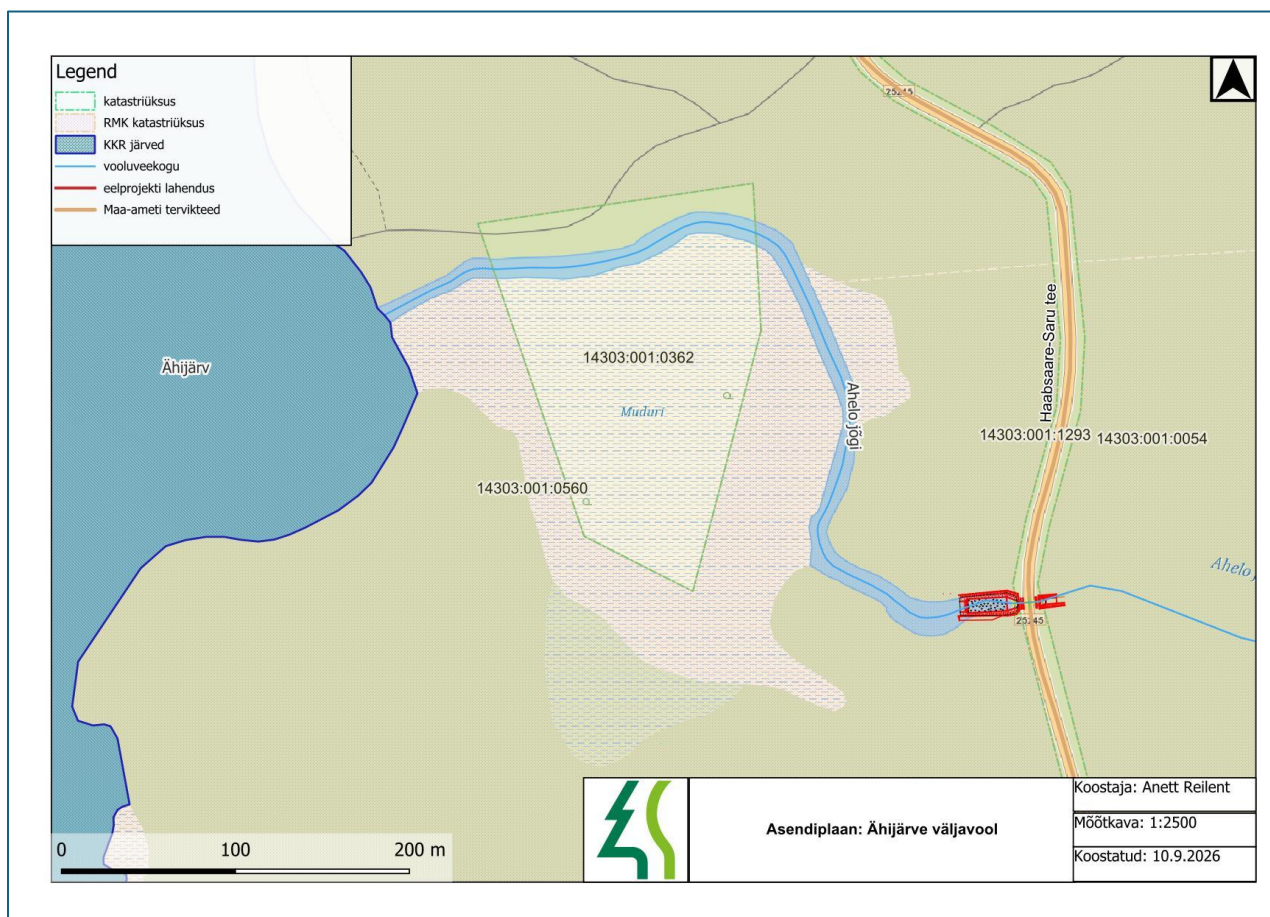
¹ Maves OÜ, Eesti Maaülikool (2026). Ähijärve tervendamise eeluuringu lõpparuanne. Töö nr 24122

² Raadla, K. (2026). Projekteerimisbüroo Maa ja Vesi AS. Ähijärve veepinna stabiliseerimise eelprojektid. Töö nr 2507.2

töödeks kasutatav tehnika ning ligipääs. Projekt kooskõlastatakse selle valmimisel kõikide seotud osapoolte ja maaomanikega.

Asukoht:

Ähijärve väljavoolu reguleeriv rajatis asub Ahelo jõel Võru maakonnas, Antsla vallas, Ähijärve külas RMK maaüksusel Antsla metskond 3 (katastritunnus: 14303:001:0560), Antsla metskond 7 (14303:001:0054) ja Transpordiameti maaüksusel 25245 Haabsaare-Saru tee (katastritunnus: 14303:001:1293).

Joonis 1. Ähijärve väljavoolu asendiplaan ja regulaatori asukoht, mille kohta koostati eelprojektid.

b) Ülevaade töödega mõjutatud alale jäävatest eesvooludest ja muust infrastruktuurist;

Ahelo jõgi ei kuulu kavandatavate tööde alal maaparandussüsteemide reguleeriva võrgu ala ega maaparandussüsteemi eesvoolude hulka.

c) Ülevaade objektist ning paikvaatluse (29.09.26) pildid (autor Anett Reilent);

Ähijärve väljavoolu on varasemal ajal süvendatud ja õgvendatud (joonis 2) ning Haabsaare-Saru tee (joonis 5) alla on rajatud omal ajal regulaator (joonis 3,4). Väljavoolu süvendamine alandas Ähijärve looduslikku taset ning regulaatori läbilaskevõime suuremate vooluhulkade

korral on piiratud. Lisaks on kopralt väga lihtne regulaatori betoonkast oksti täis vedada ja inimesel ligipääs puhastamiseks keeruline. Eeluuringutest järeldub, et eelnev on põhjus, miks Ähijärve veetase võib kõikuda enam kui 50 cm võrra. Kavandatav lahendus peab tagama olukorra, kus Ähijärve veetase ei kõigu enam kui keskmiselt 20 cm.

Joonis 2. Ahelo jõe süvendatud ja õgvendatud lõigu ilme vahetult regulaatorist ülesvoolu.

Joonis 3. Omal ajal rajatud regulaator koosneb betoon kastist, plaadist ja binokkeltruubist. Regulaatori läbilaskevõime suuremate vooluhulkade korral on piiratud.

Joonis 4. Binokkeltruubi väljavool Ahelo jõel.

Joonis 5. Truubist ja Ahelo jõest üle mineva Haabsaare-Saru tee.

d) Eelhindang, kuidas kavandatavad tööd võivad mõjutada tulundusmetsa, eramaid, infrastruktuuri, kaitseväärtusi, ettevõtteid.

Mõju tulundusmetsale: eeluuringute käigus hinnati Ähijärve valgala maakasutuse mõju järvele ning karestiku projekteerimisel arvestati, et veetase ei tõuseks nii kõrgele, et hakkaks mõjutama maakasutust.

Mõju eramaadele: Ähijärve veetase mõjutab järveäärseid erakinnistuid:

Katastri lähiaadress	Katastritunnus
Järvenuka	14303:001:0950
Hauka	14303:001:1331
Pääsusilma	14303:001:0710
Veski	14303:001:0111
Sarik-Siimani	14303:001:0172
Lembitu	14303:001:0311
Männituka	14303:001:1220
Astra	14303:001:1211
Järvenuka	14303:001:1031
Kalda	14303:001:0045
Raagsaare	14303:001:0046

KLO9101146) elupaikadesse. Ajutine ümbersõidutee võib ulatuda osaliselt Natura elupaigatüüpidele 9080* soostuvad soo lehtmetsad ja 9010* vanad loodusmetsad. Ehitamise võimalikkus ja tingimused lähtuvalt kaitstavatest liikidest ja elupaikadest küsitakse Keskkonnaametilt.

Mõju ettevõtetele: eeluuringute raames uuriti Ähijärve veetaseme stabiliseerimise mõju järveäärsete kinnistute maakasutusele. Veetaseme stabiliseerimine planeeritakse selliselt, et negatiivseid mõjusid normaalveetasemega ei esine.